

Diàleg

ASPECTES HISTÒRICS, POLÍTICS I MORALS

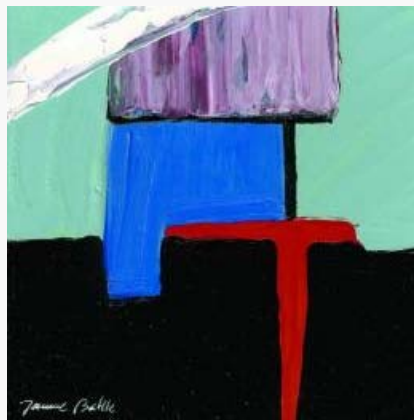
Sobiranismes

AGUSTÍ COLOMINES I COMPANYS / PROFESSOR D'HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA A LA UB. DIRECTOR D'UNESCOCAT

Una vegada vaig assistir a una conferència d'Alain-G. Gagnon, director del Centre de Recherche Interdisciplinaire sur la Diversité au Québec, en la qual va defensar, des de la perspectiva d'un federalista partidari del multinacionalisme, que quan al Canadà es debat sobre l'estatus del Quebec el problema és que hi ha qui reclama l'ús imperatiu de la unitat nacional canadenca com a principi inviolable, per damunt fins i tot de la voluntat dels ciutadans. L'existència del Quebec com a nació lliure, recordo que va dir, no és negociable i que la discussió sobre què és i què no és Canadà només avançaria un cop es reconegué això tan senzill. Si vostès volen aprofundir en aquest plantejament, ara poden fer-ho al llibre de Gagnon *Federalisme, ciutadania i el Quebec* (Pòrtic, 2007), del qual també és coautor Raffaele Iacovino. Les tesis de Gagnon i Iacovino són complexes i ben travades, per bé que jo no les comparteixo del tot, atès que la solució federal no em sembla idònia. El que més m'interessa és l'enfocament pragmàtic i històric, que extreuen de la manera d'entendre la teoria política per part de Joseph H. Carens, autor, per exemple, de *Culture, Citizenship and Community: A Contextual Exploration of Justice as Evenhandedness* (2000). Això vol dir, entre altres coses, que ambdós reclamen que les formulacions teòriques siguin compatibles amb les definicions normatives i, per tant, que l'observació de les realitats nacionals només es pot fer a partir de casos reals. O sigui, històrics.

TANMATEIX, A VOSTÈS NO ELS CALDRÀ RECÓRRER a cap d'aquests tres eminents acadèmics per comprendre la magnitud d'aquesta perspectiva si es prenen la molèstia de llegir el que va defensar el professor Josep Termes el 1974 -a contracorrent, per cert- en relació al fet nacional català. A *El nacionalisme català. Problemes d'interpretació*, una ponència que Termes va presentar al Col·loqui d'Historiadors organitzat per la Fundació Bofill -avui es pot trobar al seu llibre *Història de combat* (Afers, 2007)- hom pot copsar perfectament aquest mateix refús que manifesten els professors quebequesos per l'especulació i la manca de sentit pragmàtic a l'hora d'encarar què és el Quebec i què hauria de ser en el context d'un Canadà multinacional de veritat. És Termes qui més ha fet per descobrir el que és obvi: que a Espanya encara hi ha massa gent -incloent-hi polítics, periodistes, opinadors i acadèmics- que creu en la identitat única. És a dir, en el monolitisme. Com va declarar en una entrevista que li van fer amb motiu de rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes: "L'Espanya plurinacional, plurilingüística, és una revolució. I a l'Espanya identitària això encara no hi ha entrat. Ja hi entrarà. Jo sempre he cregut que això del problema català és un problema espanyol. Que als espanyols els ha costat entendre les diversitats" (*El País, Quadern*, 13-7-06). Això és exactament el mateix que defensen Gagnon i Iacovino respecte de la "problematització" canadenca del fet quebequès, per bé que al Canadà un anglòfon no se sorprèn, per emprar el jocós exemple de Termes, que un francòfon li parli en francès al seu gos, cosa que sí que passa amb un castellà que no entén que un català li parli en aquesta llengua al seu gos. "No és una anècdota -diu Termes-. És una filosofia. ¿S'imagina un nen català preguntant, quan veu algun francès parlant en francès al seu gos: «¿Entén el francès, el gos?» Jo no m'ho imagino". Servidor tampoc.

UNA QÜESTIÓ MÉS. DES QUE A MITJAN DE LA DÈCADA dels anys vuitanta Jürgen Habermas va convertir-se en un dels abanderats de la identitat postnacional, s'ha anat consolidant això que coneixem com a patriotisme constitucional, el qual es fonamenta en la ruptura amb la història a partir del que ell va anomenar processos d'universalització, identificant-los amb un Estat contractual. En aquest mena d'Estat, per tant, la identitat cultural no hauria de tenir-hi cap paper polític rellevant, ja que en comptes de la identitat formada per una cultura nacional, hi hauria una identitat civil

JAUME BATLLE

Cercador

AVUI+ Paper

Dimecres, 4 de novembre del 2009

Tots els continguts de l'AVUI són consultables a través d'internet, de forma oberta i gratuïta. Les pàgines originals en paper, en canvi, no es podran consultar via PDF i només s'oferiran al quiosc.

Especials

+Cooperació

+Cooperació

Suplements

CULTURA

+Cultura

sortim

+Sortim

PLAERS

+Plaers

A+ més a més

+A més a més

MEDICINA SALUT

+Medicina i salut

catTV

+CatTV

el cèntim

+El cèntim

Edicions locals

fonamentada en un conjunt de drets i garanties, cosa que permetria assegurar la lleialtat dels ciutadans amb independència del seu origen ètnic i cultural. Segons Habermas, aquesta nova forma d'identitat, que apareix amb la separació entre cultura i política, exigeix un patriotisme relacionat "no amb la totalitat concreta d'una nació sinó més aviat amb procediments i principis abstractes". Aquesta tendència a reduir el patriotisme a principis estrictament legislatius és inviable. Fins i tot Habermas ho sap. El problema és un altre. Afirmar Joan Ramon Resina -l'esplèndid professor català que acaba d'estrenar càtedra a la prestigiosa Universitat de Stanford com a director de l'Institute for Iberian Studies-, que el nacionalisme és poca cosa més que la reducció de diverses lleialtats a una expressió política. Això és: la sobirania. Tanmateix, els detractors de qualsevol projecte d'autodeterminació acostumen a identificar-lo amb la voluntat de desvincular un grup nacional de l'Estat que li és clarament hostil. No és ben bé aquest el sentit de l'exercici de l'autodeterminació. Al contrari, la defensa del sobiranisme inclou aspectes històrics, polítics i morals per la via de la legitimació democràtica de la voluntat col·lectiva, d'un *som* propi, que no pretén esdevenir un atac al *som*, posem per cas, espanyol. Ara: ¿és que no és cert que els Estats nació tradicionals s'han explicat -i justificat- des d'una dimensió política que incloïa la història?, ¿per què no hauria de ser així en una Catalunya sobirana?

Notícia publicada al diari AVUI, pàgina 22. Dilluns, 1 d'octubre del 2007

Paraules clau: Termes, Canadà, Català, Identitat, Política, Quebec, Gagnon, Història, Nació, Catalunya

	+Terrassa
	+Sabadell
	+B30

◀ Novembre ▶ 2009 ▶						
DL	DM	DC	DJ	DV	DS	DG
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

[Hotels & Resorts Evenia](#)
Hotels in Centrum van
Barcelona Evenementen en
Congressen Spanje
nl.eveniahotels.com/

Anuncis Google

